

REPUBLIKA SLOVENIJA
Dobro 17. II. 1932

Poprečnina v gotovini plačana.

ŠTEVILKA 2

LETNIK XXXIII

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

V LJUBLJANI, DNE 15. FEBRUARJA 1932

VSEBINA: Dr. Basaj: K položaju. — V. V.: Zlorabljen samopomoč. — M. M.: Zadrugi — trgovci. — Naša zunanja trgovina v letu 1931. — Državni in banovinski proračun. — Zadruga produkcija in monopolske cene. — Kaj nam pripoveduje zamenjavanje tujih valut v prejšnjem letu. — Zadrugam! — Zadrugištvo v inozemstvu. — Gospodarstvo. — Razno.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 2, I. 1932.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Adlešičih, r. z. z. n. z., se bo vršil na Jožefovo dne 19. marca 1932 v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. zadnji zapisnik. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za l. 1931. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Beli cerkvi, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 28. februarja 1932 ob 15. uri v uradni pisarni. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1931. 4. poročilo o izvršeni reviziji. 5. slučajnosti.

Občni zbor Nabavne in prodajne zadruge na Selu pri Bledu, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 28. februarja 1932 ob 2. uri popoldne v sirarskem poslopiju na Selu pri Bledu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. odobritev rač. zaključka za l. 1931. 3. poročilo o izvršeni reviziji. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Blokah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 ob 8. uri popoldne v uradnih prostorih pri Fari. Dnevni red: 1. čitanje in odobritev zapisnika o zad. občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje rač. zaključka za leto 1931. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Boštanj, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 21. februarja 1932 ob 7. uri zjutraj v prostorih hranilnice. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. poročilo o izvršeni reviziji. 3. računski zaključek za leto 1931. 4. slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Braslovčah, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 28. februarja 1932 ob 15. uri v posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. potrjenje računskega zaključka za leto 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. sprememba pravil. 7. čitanje rev. poročila. 8. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Braslovčah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 ob 15. uri v Društvenem domu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za l. 1931. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. poročilo o izvršeni reviziji. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice Brezno ob Dravi, r. z. z. n. z., se bo vršil v soboto dne 12. marca 1932 ob 14. uri v župnišču Brezno. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev računskega zaključka za poslovno leto 1931. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti in predlogi.

Občni zbor Ljudske posojilnice v Brežicah, r. z. z. n. z., se bo vršil v četrtek dne 24. febr. 1932 ob 6. uri zvečer v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za l. 1931. 3. volitev enega člana načelstva. 4. slučajnosti.

Občni zbor Strojne zadruge na Bukovici, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 ob 15. uri v hiši načelnika g. Franca Potočnika. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje računskega zaključka za leto 1931. 3. volitev nadzorstva. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Cerknici, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 v uradnih prostorih ob 15. uri. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Češnjici, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 ob 2. uri popoldne v posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za l. 1931. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. sprememba pravil. 6. slučajnosti.

XII. redni letni občni zbor Pašne zadruge za selško dolino na Češnjici, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 ob 9. uri na Češnjici v gostilni „Ratitovec“ (Fr. Lotrič). Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za l. 1931. 3. sprememba pravil §§ 8 in 13. 4. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Dobrnič, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 28. februarja 1932 po jutranji maši v hranilnici. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. račun. zaključek za leto 1931. 3. dopolnilna volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. čitanje revizijskega poročila. 6. sprememba pravil. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Mlekarske zadruge v Dobrnič, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 6. marca 1932 ob pol 4. uri v uradnem prostoru hranilnice. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za l. 1931. 3. nadomestna volitev načelstva in nadzorstva. 4. poročilo o izvršeni reviziji. 5. slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din na leto, za pol leta 12:50 Din.
Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Dr. Basaj:

K položaju.

Normaliziranje.

Je mnogo znakov, da se polagoma približujemo položaju, ki ga označujemo kot normalnega. Če ne bo zopet prišlo kaj vmes, je upati, da bomo v 4 do 6 mesecih že v čisto normalnih razmerah, mislim toliko normalnih, da bomo že zopet mogli začeti dovoljevati kredite. Zaenkrat o tem seveda še ni govora.

„Nič se ni zgodilo.“

Položaj, ki je nastal s septembrom lanskega leta, so pravilno označevali kot paniko. Vlagatelji so v paničnem strahu hiteli dvigati vloženi denar v misli, da se bo nekaj velikega zgodilo, da je treba rešiti, kar se rešiti še da, predno postane denar brezvreden papir. Potem pa so čakali in čakali, toda — nič se ni zgodilo. Ni bilo inflacije, ni bilo niti padca tečaja dinarja, ni bilo katastrofalnega naraščanja cen premičnin in nepremičnin. Nasprotno cene so celo padale, premičninam kot nepremičninam, in še padajo. Tudi velikanskih krahov ni bilo, kakor so jih „informirani“ ljudje, ki imajo zveze, tajno pripovedali senzacije željnim poslušalcem. Torej na kratko: „Razočaranje na celi črti! Tresla se je gora, rodila se je miš.“

Vračunana špekulacija.

Tisti pa, ki so že delali špekulativne nakupe premičnin ali nepremičnin, sedaj vi-

dijo, da so se v svoji špekulaciji vračunali. V zadregi so za denar, ker so vsega izdali. Blago ali nepremičnine pa bi mogli sedaj celo ceneje kupiti kot so jih tedaj, ko so v paničnem strahu bežali od dinarja in špekulirali na inflacijo. O rentabilnosti nepremičnin, bodisi stavb ali kmetijske zemlje, pa skoraj ne more biti govora. Njih donosnost je manjša kot je bila kdaj.

Splošno pomirjenje.

Da so se razmere, ki so nastale v jeseni lanskega leta in so na prvi pogled res izgledale obupno, tako hitro izboljšale, za to imamo več razlogov. Predvsem kot smo zgoraj navajali, **je čas sam ljudi pomiril**; kakaj po mesecih čakanja težko pričakovanih senzacij, krahov in drugih dogodkov ni bilo. Zlasti pa bi navajali tri momente, ki so poleg splošnega pomirjenja vplivali na izboljšanje denarnega trga.

1. Obustavitev novih kreditov.

Z nastopom denarne krize so denarni zavodi popolnoma ustavili dovoljevanje in izdajanje novih posojil. To je avtomatično vodilo k izboljšanju. Naraščanje kapitala, ki je plod varčnosti naroda, namreč z nastopom finančne krize, ni popolnoma prenehalo. Dosedanji dolžniki denarnih zavodov so odplačevali obresti in obročna odplačila na ka-

pital. To so morali vršiti celo bolj redno in točno kot v normalnih razmerah, kajti denarni zavodi so vsled pomanjkanja gotovine temu posvečali posebno pozornost. Tako se je v denarne zavode stekala gotovina, na drugi strani pa je dviganje vlog vsled pomirjenja prenehalo in se nova posojila niso dovoljevala. Blagajne denarnih zavodov so se bolj in bolj polnile.

2. Naraščanje prihrankov.

Ljudje, ki so poprej varčevali, v času denarne krize niso prenehali varčevati. Dočim so pa prej prihranke redno sproti naglali, so jih sedaj vsled panike držali doma. Denar se jim je nabiral, tako da jim je to postajalo kar neprijetno. Niso se čutili varne in še obresti so šle v izgubo. Pretehtali so položaj in prišli do zaključka: „Nič se ni zgodilo, strah je bil prazen. Bežali smo pred svojo senco.“ Pa so vzeli to, kar se je bilo tekom mesecev nabralo in pa še ono, kar so bili po nepotrebnem dvignili in vse skupaj zopet nesli v posojilnico. Še celo najbolj črnogledi so se umirili in so si rekli: „No, če se kaj zgodi, bom izgubil ravno tako, če imam denar doma, kakor če ga imam v posojilnici.“

3. Zamenjava tisočakov.

Kot tretje pa je prišla še zamenjava tisočakov. Tudi to je bilo zelo neprijetno za vse, ki so skrivali „jurje“ po skrinjah. Treba jih je bilo vzeti iz tajnega skrivališča in nesti k okencu blagajne zamenjat. Zares, prav nerodno, tako da je človeka kar sram. Tam pa so jim še rekli, da „jurjev“ ne zamenjavajo, temveč jih sprejemajo le, če jih kdo vloži vsaj kot začasno vlogo. Tako se je

mного tisočakov iz najrazličnejših skrivališč vrnilo zopet v blagajne denarnih zavodov.

Mešanje pojmov.

Za zaključek smatramo za potrebno, da še nekaj pojasnimo. Sedaj, ko gledamo na jesensko paniko nazaj, moremo reči, da je bil glavni razlog za to paniko strah pred padcem dinarja, strah pred inflacijo. Žal pa ravno besede inflacija ljudje ne razumejo. Inflacija še ni povečanje obtoka bankovcev, ki je stvarno utemeljeno v zakonu ali v razmerah in potrebah gospodarstva. Tako povečanje bankovcev je celo potrebno. Narodna banka ima naravnost dolžnost, da daje v obtok tako množino bankovcev, kakor jih gospodarstvo z bolj ali manj intenzivnim prometom v danem momentu zahteva. Tako povečanje obtoka tudi nima nobenega vpliva ne na kurz dinarja v razmerju do drugih inozemskih valut, ne na kupno moč dinarja, ki se izraža v cenah blaga.

Kot inflacijo praviloma zaznamujemo tako povečanje obtoka bankovcev brez podlage v zakonu ali brez utemeljene potrebe v razmerah gospodarstva, katero ima potem za posledico nenadno **znatno padanje tečaja dinarja** napram inozemskim valutam in istočasno **tudi katastrofalno padanje kupne moči dinarja**, ki se izraža v skokoma rastočih cenah. Vsled takih cen se začne špekulacija na veliko in splošen beg od dinarja, popolnoma pa preneha varčevanje. Tako inflacijo smo doživeli v letih 1919 — 1922. Zakon o stabilizaciji, pa tudi iz takratne dobe inflacije pridobljene izkušnje, mislim, upravičujejo upanje, da take inflacije ne bomo več doživeli.

V. V.

Zlorabljena samopomoč.

V boju za izboljšanje gospodarskega položaja gospodarsko-šibkih slojev se je izkazala samopomoč kot najuspešnejše sredstvo. Svoj izraz je samopomoč dobila v raznih oblikah, tako v strokovnih organizacijah, zadrugah, vzajemnih društvih i. t. d. Bistvo vseh teh na podlagi samopomoči osnovanih gospodarskih organizacij je, združitev ljudi z enakimi interesi v svrhu, da s skupno močjo in vzajemno pomočjo dosežejo tisti gospodarski namen, ki ga posameznik sam v svoji nemoči ne bi mogel doseči. Ta gospodarski namen je pri raznih organizacijah različen, kreditna zadruga n. pr. ima namen, da oskrbuje člane s cenanim kreditom, strokovna organizacija ima namen, da ščiti splošne gospodarske interese svojih članov, vzajemna zavarovalna društva pa pomagajo članom v slučaju nesreč. Namenov je torej veliko, a značaj je isti, samopomoč, in načelo eno: eden za vse in vsi za enega.

Zadnji čas so zavzele v naši deželi ogromen obseg organizacije, ki imajo namen, da zavarujejo svoje člane predvsem za posmrtnino. To so tako imenovane pomožne blagajne in „samopomoči“, pa tudi zadruge so se pričele baviti s tem poslom. Namen takih „samopomoči“ in pomožnih blagajn je sam po sebi gotovo lep in hvalevreden, saj hočejo „samopomoči“ pomagati svojim članom oziroma njihovim svojcem v slučaju potrebe. Ni dvoma, da bi te samopomoči, če bi ostale pri svojem pravem delokrogu in v tistih mejah, ki jim jih je zakon predpisoval, mogle mnogo koristiti.

Toda zgodilo se je ravno nasprotno. Namesto koristi so prinesle ljudstvu le škodo. Pojavilo se je toliko zlorab in nepravilnosti, da je morala poseči vmes državna oblast, ki je v dveh slučajih (Vzajemna pomoč v

Ljubljani in Kmetijska eksportna zadruga v Mariboru) uvedla strogo revizijo, ustavila nabiranje novih članov in pri „Kmetijski eksportni zadrugi“ celo dala aretirati štiri člane uprave.

Takoj ko so se pojavile pri nas prve samopomoči smo v Narodnem Gospodarju opozarjali na njihovo nesigurno gospodarsko podlago, ki ne nudi članom nikakega jamstva, da bodo dobili od samopomoči to kar pričakujejo in kar bi od njih bili upravičeni zahtevati.

Pri samopomoči sta nesigurni in neznanani dve bistveni stvari. Kdor pri samopomoči zavaruje sebe ali pa koga drugega, ne ve ne koliko bo moral plačati na prispevkih, ne koliko bo dobil. Res je sicer, da je vsota posmrtnine pri nekaterih samopomočeh tudi v naprej določena in dogovorjena, a predpogoj da bo samopomoč res toliko izplačala, je točno plačevanje prispevkov s strani članov. To pa pri mnogih samopomočeh ni slučaj. Že ta nesigurnost bi morala biti razlog, da se vsa organizacija samopomoči ne gleda s prevelikim navdušenjem.

K tema dvema napakama, ki sta z institucijo samopomoči nekako bistveno zvezani, pa je prišla še cela vrsta drugih, ki so jih zakrivile bodisi uprave bodisi članstvo.

Predvsem manjka samopomočem vsaka solidna računsko podlaga. Pravo zavarovanje pri zavarovalnicah se vrši na matematično zavarovalni podlagi. Zavarovalnice računajo z ugotovljeno umrljivostjo prebivalstva in podlaga njihovem računanju prispevkov, ki so različni vsled različnih rizikov, je verjetnostni račun. Vsega tega pa pri samopomočeh ni. Pri njih se ne upošteva, da je umrljivost starejših in bolnih ljudi večja kot umrljivost zdravih in mladih. Prispevki so enaki za vse.

Samopomoči zavarujejo vsakega in iz-

plačajo po poteku čakalne dobe, ki je znašala pri eni samopomoči le šest tednov, za slučaj smrti zavarovanega upravičenca posmrtnino.

Ker samopomoči zavarujejo brez ozira na starost in na zdravstveno stanje zavarovancev, je prišlo nujno do tega, da so pri njih zavarovani le stari in bolehní ljudje. Kajti pri takih se zavarovanje najhitreje izplača, ker ni potreba na posmrtnino dolgo čakati. Mogoče je zavarovati pri samopomočeh tako, da zavarovana oseba o tem ničesar ne ve.

Taka neomejena možnost zavarovanja je pripeljala do tega, da se je zavarovanje razvilo v divjo špekulacijo. Mnogi so zavarovali po več in čisto tuje osebe in plačevali prispevke z namenom, da v slučaju smrti svojih zavarovancev dobijo posmrtnino. Seveda zavarujejo najrajši osebe, o katerih pričakujejo, da bodo preživele le predpisano čakalno dobo. Tam kjer je čakalna doba kratka, so zavarovali osebe, ki so ležale tako rekoč že na smrtni postelji. Po preteku čakalne dobe svojega zavarovanca ima upravičenec samo to željo, da bi mu zavarovaneč čimprej umrl in mu pripomogel na ta način do posmrtnine.

Eno in isto osebo je moglo zavarovati tudi več oseb naenkrat. So osebe, in sicer stare ali pa bolehné, ki so zavarovane po desetkrat in tudi večkrat, od znanih in neznaníh. Kako more biti takim ljudem pri srcu, ko vidijo kako drugi čakajo na njihovo smrt, si lahko mislimo.

Jasno je, da taka zloraba ne more peljati do dobrega konca. O kakšni vzajemni pomoči za slučaj potrebe tu ni več govora. Namesto potrebne pomoči svojcem umrlih stopa dobiček tujih, ki profitirajo od smrti svojega bližnjega. Pri takih razmerah izgublja institucija te vrste zavarovanja vsako pravico do obstoja.

Cela stvar je gospodarsko nemogoča. Če obstoji cel kader zavarovancev iz ljudi, ki so zapisani smrti v najkrajšem času in gre zavarovana vsota za te zavarovance v stotine milijonov, je popolnoma izključeno, da bi bilo mogoče kakemu zavodu kriti vse obveznosti, ki jih je napram članstvu prevzel. Te stotine milijonov bi bilo treba v par letih zbrati s prispevki. Menda ni nobenega, ki bi bil resno prepričan, da je kaj takega mogoče. Konec bi moral biti polom.

Kot iz gospodarskega stališča je treba obsojati to zavarovanje tudi iz moralnega stališča. Obžalovati moramo, da so krile delovanje samopomoči s svojimi imeni osebe, ki bi morale prav za prav v imenu morale nastopiti proti načinu, kakor se je to zavarovanje uveljavljalo. Obžalujemo tudi, da so se našli desettisoči, ki so to zavarovanje na nemoralen način skušali uporabiti v svoje sebcíne namene. Ker ob vsaki priliki bičamo razne izrastke kapitalizma, moramo toliko bolj ožigosati te pojave, ki so prišli v naše gospodarstvo pod krinko socijalnih institucij in potem zlorabljanja načela samopomoči.

Ne moremo tudi razumeti lahkovernosti in lahkomišljenosti naših ljudi, ki so včasih tudi v dobri veri nasedali temu zavarovanju. Plačevali so in še plačujejo v celoti milijone na prispevkih in po otročje zaupajo, da se jim bodo izpolnile dane obljube. Vsi opomini in vsa svarila nič ne zaležejo. Sedaj pa bodo seveda prihajale pritožbe, ki bodo zahtevale pomoč, ko je že prepozno in je jasno, da so plačani milijoni izgubljeni. Tisti, ki so špekulirali z življenjem svojih bližnjih, zaslužijo sicer to kazen, ampak med žrtvami bo tudi veliko nedolžnih. Za te pa naj bo sedanja izguba dober nauk za bodočnost, da ne bodo več toliko zaupljivi in lahkoverni.

Naše posojilnice naj smatrajo za svojo nalogo, da ljudi opozarjajo na nevarnosti,

ki so združene s to vrsto zavarovanj. Na občnih zborih, ki se imajo sedaj vršiti, bode dana priložnost, da se govori tudi o tej stvari. Tedaj bo zopet prilika, da se ljudem pove, koliko je zanje boljše in sigurnejše, če se držijo svojih zadrug. Namesto, da bi plačevali samopomočem prispevke, bi denar nalagali v posojilnicah in bi bili vsaj sigurni, da jim ostane.

Ne vemo kakšen konec bo imela akcija, ki jo je podvzela proti zavarovanju pri pomožnih blagajnah in zadrugah oblast. Vprašanje je tudi, če bo v vsakem slučaju dan povod za nastop proti tem institucijam. Toda to je brez pomena. Glavno je, da se za bodočnost onemogoči njihovo delovanje. Za to pa ni dolžna skrbeti samo oblast, ampak tudi mi sami. Špekulantje so iznajdljivi. Če jim je zaprta ena pot, bodo našli drugo.

Preprečiti moramo, da bi mogli v bodočnosti še izkoriščati ljudsko lahkovernost in — treba, da tudi to priznamo — ljudski pohlep po denarju in slabe gospodarske razmere, ki povzročajo, da prej solidni gospodarji postajajo špekulantje. Zato predvsem jasnost v take zadeve, ki jih je vedno treba označiti z njihovim pravim imenom.

Želimo, da bi bilo sedaj poglavje o „samopomoči“ za vedno zaključeno. Da bo res zaključeno je odvisno od ljudi samih. Zadrugištvo mora storiti vse kar je v njegovi moči, da bo tistim, ki ostanejo še zaslepljeni odprlo oči glede pravega značaja take „samopomoči“. Toliko bolj je zadrugištvo na tem interesirano, ko gre za to, da ne bo vsled zlorab trpelo pravo načelo samopomoči na katerem sloni tudi zadrugištvo.

M. M.

Zadružni trgovec.

Zadruge posegajo tudi na trgovsko polje. Za malo zadrugo je, kakor tudi za malega trgovca, udejstvovanje v trgovini razmeroma lahko. Zato dobimo pri zadrugah in tudi pri malih privatnih trgovcih dostikrat ljudi, ki nimajo posebne trgovske izobrazbe. Je celo ugotovljeno, da je večina malih trgovcev pripadala prej drugim poklicom, kakor je tudi znano, da so pri malih zadrugah zaposlene v upravi osebe, ki vršijo svoje posle v zadrugi poleg lastnih poklicnih poslov. To je dejstvo na katerem pa ničesar ne izpremeni prepričanje, da je za osebe v vodstvu zadrug temeljita poslovna predizobrazba ne samo zaželjena, ampak tudi potrebna. Medtem ko pri najmanjših in malih zadrugah, ki imajo omejen obseg, zadostujejo za člane uprave navodila in pouk, ki jim v zadružnih zadevah dajejo zveze, tako

glede knjigovodstva, bilance, trgovskega računstva itd., zahteva vodstvo velikih zadrug in zlasti central z milijonskim prometom v vsakem oziru trgovsko izobrazbene moči. Zadrugišno trgovino morajo ravno tako kot privatno trgovino voditi trgovci, kajti noben lajik ne more strokovno trgovati z velikimi množinami blaga. In od tega trgovanja je koncem konca vse odvisno, kajti vrednost blaga ne obstoji v tem, da je blago na razpolago, ampak v njegovem prometu, in blago ima šele tedaj svojo pravo vrednost, če pride tja, kjer ga potrebujejo. Dobro in ugodno nakupovanje in prodajanje, to je kar obsega vse trgovsko delo, predpostavlja obširno poznavanje blagovnih in tržnih razmer, dalekovidnost, spretnost in sigurnost v odločevanju. V toliko mora zadružna trgovina vršiti isto delo kakor privatna, tako da lahko po pravici vprašamo, kaj naj poleg privatnega dela zadružni in v čem se ta dva razlikujeta. Ali naj zadruge trgovino izpodrinejo

in izločijo? Na to moramo odgovoriti: zadruge hočejo izpolniti vrzeli, ki jih je pustila trgovina ter se ogibati napak, v katere je trgovina padla. Povsod tam so nastale zadruge, kjer trgovina, bodisi denarna ali blagovna, ni smatrala prometa z velikim številom malih odjemalcev za dovolj dobičkanosnega, da bi ga vodila primerno potrebam teh malih odjemalcev ali pa je enostransko izrabljala svojo premoč nasproti njim in v njihovo škodo. Tako v podeželskem zadružništvu kakor tudi v velikomestnem konzumnem zadružništvu dobimo nešteto primerov kako so zadruge same zadovoljevale do tedaj še neobstoječo potrebo po blagu in tudi vzbujale nove in večje potrebe. Trgovina je prišla na površje in je nastopila kot konkurent zadrug šele tedaj, ko je bil blagovni promet že vpeljan. Zadruga je tu kot trgovec izvršila to, kar trgovina iz katerihkoli vzrokov ni mogla izvršiti. Videli bomo, da izpolnjujejo zadruge tudi še danes vrzeli v trgovini, da ji ne pripravljajo konkurenco, ampak nasprotno delajo trgovini na roko. Samo tam, kjer so v trgovini škodovali izrastki, ki jih pošteni trgovci sami obžalujejo, gospodarsko šibkim slojem, nastopajo zadruge kot zdrava konkurenca.

Na drugo vprašanje, v čem če razlikuje zadružni trgovec od privatnega bi mogli odgovoriti v vsem obsegu s tem, da zadružni trgovec ni podjetnik, ampak nameščeneec in odgovorni uradnik skupnosti, ki zasleduje druge cilje kot pa privatni trgovec. Sicer mora tudi on pri nakupu blaga doseči kar največ z vsemi sredstvi trgovske organizacijske umetnosti, ampak ne zato, da bi sam dosegel dobiček kot privatni podjetnik, ampak v korist skupnosti, kateri služi. Kakor ne more nihče zaslužiti ali imeti dobiček pri sebi samem, tako je tudi v zadružni trgovini stremljenje po dobičku iz-

ključeno. Vse to dela zadružnega trgovca za problematičen značaj. Zadružni trgovec naj vrši trgovsko delo z nemanjšim uspehom kot privatni podjetnik, toda to ne iz istih razlogov, ki vzpodbujajo privatnega podjetnika k največjim uspehom, torej ne iz egoističnega stremljenja po dobičku, ampak iz čisto etičnih razlogov, ker je v službi skupnosti. Sicer tudi pravi trgovec razumeva svoje delo kot službo skupnosti, narodnem gospodarstvu, ampak on izpolnjuje svojo nalogo in jo more izpolnjevati le, če se v igri sil, v konkurenčnem boju, uveljavlja s tem, da skuša doseči čim večji dobiček. Narodno gospodarski zakoni vpregajo tukaj egoistično stremljenje po dobičku v službo skupnosti in v konkurenčnem boju vseh proti vsem zmaga končno tisti, ki najbolje služi.

Zadružnemu trgovcu manjka k največjim uspehom vzpodbujajoče stremljenje po dobičku. Vsa zavest dolžnosti, vestnost, požrtvovalnost, skrbna izobrazba in znanje, ne morejo nadomestiti svobodnega samo sebi odgovornega podjetniškega duha, njegovo iznajdljivo prilagodljivost, gibčnost in drznost, ki jo vzbudi privatna trgovina z izgledom na osebni dobiček. Kar zadružnega trgovca dviga iz etičnega stališča nad privatnega, namreč neposredna, od osebnega dobička neodvisna služba skupnosti, predstavlja obenem zavoro za čim večje udeleževanje njegovega trgovskega znanja. Najboljši in izkušeni trgovci izgubijo, ko pridejo v vodstvo zadrug, čim resnejše in vestnejše razumejo svoje nove zadružne naloge, po večini ravno tiste lastnosti, ki privatnega trgovca usposobijo, da vrši svojo gospodarsko nalogo. Ker niso odgovorni za se, ampak za veliko skupnost, niso nikoli svobodni in samostojni v svojih odločitvah kakor privatni trgovec. Mnogokrat so vezane na razne formalnosti in pogoje ter porabijo dober del svojih sil za odstranjevanje nesoglasij in

trenj, ki so neizogibna tam, kjer tvori upravo več oseb. Čim vestnejši so, tem bolj se bojijo odgovornosti, ki bi jo sicer v lastnih zadevah vzeli nase, ki pa jim je nasproti tujemu, zaupanemu jim premoženju pretežka. Te odgovornosti so mnogokrat prav znatne. Od poslovnih uspehov zavisi usoda mnogih članov, pri centralah celo mnogih tisočev. Z ozirom na to in, ker namen zadruga ni dobiček, ampak samo dosega pravične cene, so združnemu trgovcu prepovedani špekulacijski posli. Ampak kaj naj to pomeni? Trgovina, ki ima nalogo, da premaga časovno in krajevno ločitev produkcije od konzuma, je vedno zvezana s špekulacijo. Med nakupom in prodajo je vedno neka časovna razdalja in riziko spremembe cen, ki lahko medtem nastopi na trgu mora nositi trgovec. To je špekulacija, kajti trgovec tudi združni, sklepa kupčije v pričakovanju, da se cene med nakupom in prodajo ne bodo spremenile tako, da bi mu nastala zguba. Riziko cen se v marsikaterih slučajih da izločiti n. pr. z omejitvijo poslovanja na blago z nespremenljivimi cenami, monopolskimi cenami, z dobavnimi pogodbami, ki vsebujejo klavzule glede najvišjih in najnižjih cen, s prevolitvijo rizika cen na posredovalce. Ampak vse to so posebni slučaji. Praviloma mora veliki trgovec kakor tudi velika konzumna zadruga ali pa združna kmetijska blagovna centrala kupovati na zalogo, da lahko zadosti vsakemu povpraševanju, četudi z namenom, da izrabi ceno, ki je nastala vsled večjega povpraševanja. Pri tem pa že obstoja riziko cen. Špekulativni moment je torej vedno poleg in vsebuje v sebi možnosti izgube. S tem mora računati združni kakor tudi privatni trgovec. Ker pa gojijo zadruga, predvsem tudi kmetijske prodajne zadruga, največ poslovanje na lasten račun, ki jim daje pri kompliciranih prodajnih prilikah potrebno večjo poslovno gibčnost, morajo no-

siti tudi riziko cen in morejo pri nepredvidenih krizah cen brez lastne krivde utrpeti izgube, ker se ravno riziko cen v največ slučajih ne da izločiti. Zguba, ki tako nastane zadrugi in s tem tudi skupnosti članov, je enaka vsoti zgub, ki bi jih utrpel vsak član posebej, če bi zadruga prodajala le v komisiji in je praviloma manjši kakor pa skupnost vseh izgub, ki bi jih utrpel vsak posamezni član posebej, če bi sam prodajal.

Če torej rečemo naj se združni trgovec ne bavi s špekulacijskimi posli, ni s tem rečeno, da naj se sploh ne bavi s trgovskimi posli, pri katerih je mogoča kakšna zguba, kajti potem sploh ne bi mogel trgovati, ampak on ne sme imeti špekulacije namenoma kot predmet ali cilj svojega delovanja, t. j. ne sme sklepati kupčij samo z ozirom na bodoči razvoj cen. Združni trgovec naj kupuje le to, kar je potrebno. Špekulacijsko trgovanje, pri katerem je pa blago postranska stvar in je namen samo vsled razvoja cen pričakovani veliki dobiček, pa naj opusti. Združni trgovec ima druge naloge kakor pa iskati dobiček. Prevzame naj za skupnost, ki ga je pooblastila, to je za članstvo zadruga gotove trgovske naloge, kjer kakor že omenjeno ima privatna trgovina vrzeli ali pomanjkljivosti. Združni trgovec naj se smatra kot služabnik skupnosti, čigar plača obstoji v tantijemi koristi, ki jo doseže. Ampak poleg trgovskega dela in poleg trgovskih zmožnosti potrebuje še druge lastnosti, ki ga šele povzdignejo v združnega trgovca. Kot pooblaščenec skupnosti, čije člani so obenem njegovi odjemalci, mora voditi zbiranje, zagovarjati in uveljaviti predloge in sklepe članov, mora poznati dobro ne samo posameznika, ampak mora vedeti, da posameznik v skupnosti drugače misli, sodi in dela kakor, če je sam, to je obvladati mora psihologijo množice. Potem mora kot zastopnik malih slojev prednjačiti tam, kjer

je trgovina obstala, mora vzgajati s tem, da navaja tiste, ki so ga pooblastili, dostikrat šele k izdelovanju blaga, ki je sposobno za trg in trgovino.

Trgovina gre mimo blaga, ki ji vsled pomanjkljivosti v kakovosti ne obeta trgovskega dobička. Zadruga pa tega ne more prezreti, če hoče izpolnjevati svoj namen. Skrbeti mora, da postane blago članov sposobno za trgovino. Zato pripravlja trgovini prav za prav pot. K tehničnim in organizatoričnim zmožnostim in znanju morajo pri združenem trgovcu priti še razne moralne lastnosti. Zdržni trgovec mora biti prevzet od združne misli, od resnobe, ki je preve-

jala rohdalske pionirje, Raiffeisen-a, Schulze-Delitzsch-a in vse velike združne voditelje. To ni nobena ideološka navlaka, ampak to je temelj in podlaga, na kateri je postalo veliko in močno naše združništvo na deželi in v mestu. V združenem trgovcu, ki noče zaslužiti, ampak služiti mora prevladovati le dobra stran trgovskega duha in čistost združnih idealov. Trgovsko delo mora vršiti v smislu izreka hamburškega brodomlastnika Karla Laeisz, ki je delničarju, ki se je pritoževal čez nizko dividendo odgovoril: „Namen družbe je, da goji brodarstvo, ne pa da razdeljuje dividendo“.

Naša zunanja trgovina v letu 1931.

Sedaj so nam na razpolago že sumarični podatki o naši zunanji trgovini v preteklem letu. Iz teh podatkov posnemamo najvažnejše, kakor sledi:

Naš izvoz je znašal lani skupno 3,323.000 ton v skupni vrednosti 4.801.0 milijonov Din. Leta 1930 je znašal 4,733.000 ton za 6.780.1 mil. Din. Izvoz je torej po količini padel za 29.8%, po vrednosti pa za 29.2%. Na eni strani smo lani doživeli veliki padec cen, predvsem naših kmetijskih proizvodov. Zato je padla vrednost izvoza. Nadalje je pa padla v skoro isti meri tudi količina izvoza, kar je v zvezi s splošno svetovno gospodarsko krizo. Vseposod omejujejo uvoz, posebno kmetijskih pridelkov v svrhu zaščite kmetijstva in naša država mora vedno bolj iskati nova tržišča za kmetijske proizvode, kar je pa vedno težje. Vseposod čitamo o uvoznih prepovedih, o uvajanju uvoznih kontingentov v svrhu reguliranja uvoza, o deviznih predpisih, ki onemogočajo izvoznikom, da čimprej pridejo do svojega denarja, uvajajo se nove carine, zvišujejo se

že obstoječe itd. Naše kraje zanima predvsem izvoz lesa, ki je od leta 1929, ko je dosegel rekordno višino, padel po teži in po vrednosti za polovico. Leta 1931 smo izvozili stavbnega lesa 750.000 ton (1930 1,166 000 ton) v skupni vrednosti 718.8 (1930 1.156.9) mil. Din. Ravno tako je padel izvoz drv od 413.000 ton za 79.1 mil. Din v letu 1930 na 275.000 ton za 51.6 mil. Din v letu 1931. Skupno je znašal ves izvoz lesa (stavbnega, drv, hrastovih in bukovih železniških pragov ter ostalih izdelkov iz lesa) leta 1929 1.830.3 mil., leta 1930 je padel na 1.453.7 mil., lani pa celo na 906.8 mil. Izmed ostalih predmetov, ki zanimajo naše kmetijstvo, nam je omeniti izvoz hmelja. Še pred leti (1928) smo hmelja izvozili 7.679 ton v skupni vrednosti 226 mil. Lani pa je bil izvoz minimalen, saj je znašal le 1.577 ton v vrednosti 11.9 mil. Din. Po teži je torej izvoz hmelja padel za 79%, po vrednosti pa celo za 95%.

Naš uvoz je lani znašal 1,133.000 ton v vrednosti 4.800.3 mil. Din. Leta 1930 smo

uvozili 1,514.000 ton za 6.960.1 mil. Uvoz je torej padel po količini za 25%, po vrednosti pa še bolj kot izvoz, namreč za 30%. To pomeni, da je naš konzum postal slabjši in da smo radi splošne gospodarske krize mogli kupovati manj kot prejšnja leta. Posledica večjega zmanjšanja uvoza kot izvoza je tudi majhna aktivnost naše zunanje trgovine v preteklem letu. Lani je bila naša zunanja trgovina aktivna za 0.7 mil. Din, dočim je bila leta 1930 pasivna za 180 mil. dinarjev. Leta 1929 je bila aktivna in je izvoz prekašal uvoz za 322.7 mil. Din. Navajamo še leto 1928, ko je bila naša zunanja trgovina pasivna za celih 1.390.6 mil. Din. Razvoj naše zunanje trgovine po posameznih mesecih kaže, da je bila naša zunanja trgovina aktivna v teh le mesecih: avgust, november in december, v glavnem radi večjih izvozov pšenice in koruze.

Zanimiva je statistika o državah uvoznih in odjemalkah našega blaga. Med uvozniki v našo državo je prišla sedaj na

prvo mesto, kakor je bilo pričakovati, Nemčija, dočim je bila lani Češkoslovaška. S Češkoslovaško smo imeli leta 1930 bilanco pasivno za veliko svoto 668.6 mil. Ta pasivnost se je lani zmanjšala, ker je uvoz iz Češkoslovaške k nam zelo padel, v veliko večji meri kot naš izvoz na Češko. Znašala je lani samo še 128.8 mil. To ugodno dejstvo je pripisovati novi pogodbi s Češkoslovaško, ki je bila lani sklenjena. Na podlagi te trgovinske pogodbe se je zelo povečal naš izvoz pšenice in drugih kmetijskih pridelkov.

Nadalje je iz statistike naše zunanje trgovine razvidno, da tvorijo večino našega uvoza industrijski izdelki in sicer po vrednosti 74.6%, važna postavka je še uvoz sirovin za predelavo industrije in polfabrikatov 17.35% vsega našega uvoza v lanskem letu. V izvozu pa so bile najvažnejše postavke: živa živina 15.43%, sirovine in polfabrikati 42%, hranila in pijače 35.3% in industrijski izdelki 7.3%.

Državni in banovinski proračun.

Te dni je finančni minister dr. Gjorgjevič predložil parlamentu osnutek državnega proračuna, ki bo stopil v veljavo 1. aprila 1932 za proračunsko leto 1932-1933, ki se s tem dnem začne.

Kakor je razvidno iz izjave finančnega ministra, znaša proračun za splošno državno upravo 7.551 mil. (sedanji znaša 8.522), za državna gospodarska podjetja pa 3.849 mil. (sedanji 4.688), skupno znaša ves proračun 11.400 mil. Din v primeri s sedanjimi 13.210 mil. Din. Zmanjšanje znaša 1.810 mil. Din. Vpoštevati pa je treba, da je bilo v tekočem proračunu odobrenih še mnogo naknadnih kreditov in da je država lani najela dve novi posojili, katera bo treba sedaj obrestovati,

oziroma že deloma izplačevati. Nemške reparacijske dajatve v novem proračunu niso vpoštevane. Novi proračun prinaša velike izpremembe zaradi povečanje postavke za državne dolgove. Nadalje je ukinjena cela vrsta ustanov, med njimi zlasti prosvetne ustanove, posebno v srednjem in višjem šolstvu. Ukinjajo se med drugim nekatere gimnazije, učiteljska in fakultete. Zmanjšanje proračuna se nanaša na osebne in stvarne izdatke v vseh panogah državne uprave in v državnih gospodarskih podjetjih. Novi finančni zakon prinaša tudi uvedbo šolnine.

8. februarja se je pričelo tudi zasedanje banovinskega sveta, kateremu je bil predložen proračun naše banovine in njenih pod-

jetij za l. 1932-1933. Proračun znaša v izdatkih in ravnolotiko v dohodkih 112 mil. Din. Proračun za tekoče leto 1931-1932 je znašal nekaj nad 116 mil. Din, zato je sedanjí predložení proračun manjši za 4.4 mil. ali za 3.8 %. Pri tem ni vpoštevano, da je bil lani z odlokom bana, katerega je potrdil finančni minister znižan proračun naše ba-

novine na 104.7 mil. Din. Med drugim pri naša novi proračun uvedbo zdravstvene doklade, ki je obstojala sicer tudi že prej. Nadalje bo uvedena davščina na nakladanje in razkladanje po železnicah, katere donos je proračunan na 8 mil. din. Cenitve donosov tudi drugih banovinskih davščin so zmanjšane.

Zadružna produkcija in monopolske cene.

(Po „Konsumgenossenschaftliche Praxis“.)

Konzumno zadružništvo, ki ima namen, da ščiti interese konzumenta, se ne zadovoljuje s tem, da ga oskrbuje z različnimi potrebščinami, ki jih nabavlja pri privatnih veletrgovcih in tovarnarjih, ampak je v mnogih državah že prešlo na polje lastne produkcije. Potom lastne produkcije more zadružništvo prav posebno doseči velike koristi za konzumente, ker se že na tem mestu prične njen vpliv na cene.

Pri mnogih predmetih vsakdanje uporabe cene določajo cene producentje popolnoma svojevoljno, bodisi da ima posamezni producent faktični monopol za posamezni predmet, bodisi da se vsi producentje istega predmeta organizirajo v kartelu, ki določa enotne cene. Razumljivo je, da v slučajih, ko je producentu dana možnost določanja cen, jih bo določil tako, da bo imel čimvečji dobiček od konzumenta.

V takih slučajih je mnogokrat poseglo vmes konzumno zadružništvo z lastno produkcijo. Z nižjimi cenami za svoje blago, je prisililo tudi privatne producente, da so šli s cenami navzdol. Konzumno zadružništvo na Švedskem si je na tem polju nabralo prav posebne izkušnje in doseglo lepe uspehe. Lastna produkcija švedskega konzumnega zadružništva je prav znatna in njihova organizacija na višku.

Najstarejše večje industrijsko podjetje švedske K. F. — Kooperativa Förbundet — je l. 1921 ustanovljena tovarna margarine (rastlinske masti). Povod za ustanovitev te tovarne je bila samoobramba. Kartel švedskih tovarnarjev margarine je že l. 1909 skušal izvesti bojkot proti „K. F.“. Po dolgih bojih je pa „K. F.“ zmagal in se osamosvojil z ustanovitvijo lastne tovarne. Ta zadružna tovarna margarine je pomenila za zadružno gibanje že po kratkem času popolnen uspeh. Postala je največja tovarna na Švedskem in njena produkcija je tako narasla, da so jo morali že po dveh letih znatno razširiti. Vkljub temu, da se je kakovost zelo izboljšala, je bila cena znatno nižja kot pa za producenta kartela. Neposredna posledica je bila splošen padec cen in večji konzum, največ radi boljše kakovosti.

Potem ko je lastna produkcija margarine tako sijajno uspela, je zadružništvo prešlo v napad na drugi važni švedski kartel in sicer na kartel mlinov. Kartel mlinov je radi tega posebno važen, ker je Švedska v veliki meri navezana na uvoz žita. Veliki mlini pa so gledali na druge koristi, kakor pa na koristi konzumentov. Tudi tu so imele švedske zadruge uspeh in so zlomile kartel. L. 1922 je prišel v zadružne roke velemlin „Pri treh kronah“ v Štokholmu. Od tedaj

so severno- in srednjošvedske konzumne založene z lastnimi produkti. Drugi veliki mlin „Pri treh levih“ je bil kupljen v Gotenburgu l. 1924. Ta mlin zalaga južno- in srednjošvedske zadruge.

Tudi tu je kot neposredna posledica nastopilo znižanje cen, kar je pridobilo združnemu gibanju novih pristašev.

Lastna produkcija „K. F.“ je prešla tudi že na drugo polje. Že leto dni po otvoritvi lastne tovarne čevljev je prišlo do zlomitve najmočnejšega kartela v državi. To je bil kartel tovarn za čevlje iz kavčuka. Čevlji iz kavčuka so na Švedskem vsled mnogega snega in s tem zvezane vlage zelo priljubljeni in jih mnogo nosijo. Že samo sklep „K. F.“, da se bo udeleževala na tem polju je pozročil, da so cene padle za tri krone pri paru.

Najnovejši združni industrijski obrat, popolnoma moderno zgrajen in urejen, je tovarna električnih žarnic v Štokholmu. Boj je bil naperjen proti svetovnem monopolu v trgovini z žarnicami. Nekaj podatkov naj pojasni razvoj:

l. 1929 stane navadna žarnica na Švedskem 1·35 Kr.

l. 1930 je zgradila „K. F.“ svojo tovarno.

l. 1931 stane monopolska žarnica 0·95 Kr, združna „Luma“ žarnica pa samo 0·85 Kr.

Cena je torej padla za 37 %, kar se more smatrati za izreden uspeh. Zadruge vseh nordijskih držav, to je Švedske, Nor-

veške, Danske in Finske, so med tem ustanovile tako imenovano „Luma“ zvezo, ki oskrbuje vse te države z žarnicami iz združne tovarne. Že v nekaj mesecih so se pokazali izredno dobri uspehi. Tudi tu je delo zadrug koristilo vsem konzumentom. Monopolske cene so se morale znižati od 1·35 Kr na 0·95 Kr. Ker znaša na Švedskem letna uporaba na žarnicah okrog 10 milijonov komadov, znaša prihranek konzumentov pri 0·40 Kr pri komadu 4 milijone kron letno. Stroški za novo tovarno so znašali komaj polovico te vsote, ki jo je tovarna prihranila konzumentom, še predno se je dobro uveljavila. Podoben je položaj v sosednjih državah.

Samo ob sebi je razumljivo, da konzumne zadruge prodajajo le „Luma“ žarnice, za katere se vodi po deželi živahna reklama zlasti s filmi, ki prikazujejo tudi v najoddaljenejših vaseh tovarno in potek izdelovanja žarnic v združni tovarni.

Vodilno načelo „K. F.“ je stremljenje znižati nesorazmerno visoke cene. Lastna združna produkcija brani privatnim tovarnarjem, da bi zlorabljali svoj monopolski položaj in svojo moč.

Izdelovanje raznih potrebščin v lastni produkciji je najsigurnejše sredstvo za znižanje cen. To sredstvo je predvsem tudi zelo enostavno. Za tako znižanje cen ni potrebno drugega, kot uvidevnost konzumentov in njihova volja po samopomoči.

Kaj nam pripoveduje zamenjavanje tujih valut v prošlem letu.

Združna zveza je tudi v minulem letu posredovala za svoje članice zamenjavanje tujih valut. Iz števil, ki so jih vrgle zamenjane valute, lahko opazujemo, kako upliva svetovna gospodarska kriza na gospodarski

položaj naših izseljencev in konečno na gospodarski položaj pri nas doma, kjer je marsikatera družina navezana na zaslužek svojega rodbinskega člana, ki je šel v tujino za boljšim zaslužkom.

Tu navedemo številke za minulo l. 1931 in poleg v oklepajih še številke za l. 1930. Tako bo imel vsakdo zrcalo o gospodarskem položaju izseljencev pred očmi.

Zadružna zveza je dobila v minulem letu valut za Din 5.402.586 (6.586.492) in sicer meseca januarja Din 478.324 (255.752), februarja 617.344 (216.839), marca 438.837 (303.764), aprila 446.053 (544.430), maja 552.258 (419.384), junija 654.472 (566.328), julija 501.588 (646.297), avgusta 520.199 (715.803), septembra 545.972 (654.959), oktobra 181.201 (650.314), novembra 319.425 (498.562) in decembra 146.913 (1.064.100).

Zadrugam!

Pošiljanje računskih zaključkov Zvezi.

Računski zaključki, ki jih zadruga pošilja Zvezi služijo predvsem za sestavo statistike. Opažamo pa, da mnogo poslanih računskih zaključkov ni točnih, ampak se v njih nahajajo napake in sicer da so posamezne postavke v računskem zaključku netočne ali pa, da so končne vsote v prometu, bilanci ali pa računu zgube in dobička nepravilne. Ker seveda nepravilnih računskih zaključkov ni mogoče uporabljati za statistiko, ampak jih moramo poprej popraviti, kar pa povzroča veliko dela, prosimo, da vse zadruga točno pregledajo prepise računskih zaključkov, ki jih pošljejo Zvezi, tako da bodo prepisi brez napak. Kot opažamo nastajajo napake ravno pri prepisovanju. Računski zaključki, ki so bili prvotno sestavljeni so po večini v redu, v prepisih pa je napravljena napaka. S točnimi prepisi nam bo delo olajšano in zmanjšano. Poleg tega prosimo vse zadruga, ki uporabljajo naše tiskovine za računske zaključke, da jih v celoti izpolnijo tudi v poročilu glede gibanja članstva na prvi strani. Tudi zadruga, ki imajo dvostavno knjigovodstvo in za računske zaključke ne upo-

Tako vidimo, da je bilo v prvi polovici leta stanje še dovoljno, a v drugi polovici leta se je stalno slabšalo. Naši izseljenci so imeli splošno slab zaslužek in si niso mogli kaj prida pritrhaniti. Celo o praznikih, ko vsak izseljenec, ki ima še zveze z domačimi, pošlje kak dar, ob prošlih praznikih tega daru ni bilo. Redki so tisti, ki so mogli kaj več poslati.

Omenimo še lahko, da je bila vrednost tujih valut v prošlem letu zelo spremenljiva. Razen švičarskega in francoskega franka ter holandskega goldinarja so bile vse druge valute zelo nestalne.

rabljajo naših tiskovin, naj vedno navedejo poročilo o gibanju članstva in deležev (stanje začetkom leta, število novih članov oziroma deležev, število izstopivših članov in izplačanih oziroma odpovedanih deležev, stanje članov in deležev koncem bilančnega leta) kakor to zahteva § 22. odst. 3. zadr. zakona. Sedaj moramo za te podatke mnogokrat posebej spraševati, kar je seveda delo, ki bi nam ga zadruga brez težav lahko pritrhanile. Zadruga, ki ne uporabljajo naših tiskovin, naj ne pozabijo v računskem zaključku navesti tudi prometa in računa zgube in dobička. Zelo bi nam te zadruga tudi ustregle, če bi svoj računski zaključek prilagodile obliki računskega zaključka kakor je v tiskovinah oziroma kakor jo imamo v našem statističnem pregledu. To se tiče predvsem razvrstitve posameznih postavk, kajti le enotnost pri računskih zaključkih nam more dati enotnost tudi v statistiki.

Zadružništvo v inozemstvu.

Zadružne elektrarne v Čehoslovaški.

Pred kratkim je državni statistični urad češki izdal pregled o elektrifikaciji na Češkem. Po teh podatkih je koncem l. 1929 poslo-

valo 39 združnih elektraren, 451 zadrug za nabavo elektrike in 912 krajevnih pomožnih združnih elektraren. Od tega števila odpade po deželah na Češko 19 združnih elektraren, 330 nabavnih in 902 pomožnih električnih zadrug, na Moravsko in Šlezijo 17 proizvodjalnih, 121 nabavnih in 9 pomožnih združnih elektraren, na Slovaško pa 3 proizvodjalne in 1 pomožna električna zadruga. Zanimivo je, da odpadejo skoro vse pomožne zadruge na Češko. Vzrok je v tem, ker se na Moravskem širi občinska elektrifikacija, medtem ko je na Češkem bolj udomačena združna elektrifikacija. Statistični pregled nudi podatke o tem, kako velike okoliše zalagajo združne električne elektrarne z električno energijo in koliko prebivalcev preskrbujejo z njo. Združne elektrarne obsegajo vsega skupaj 1730 občin z 224.476 hišnimi številkami in 1.354.000 prebivalci. Ti podatki se nanašajo na leto 1929. Odtlej je elektrifikacija zopet znatno napredovala, tako da se more trditi, da je z elektriko potom električnih zadrug oskrbovanih najmanj $1\frac{1}{2}$ milijona prebivalcev. S tem je tudi češkim kmetovalcem v veliki meri omogočeno bolj intenzivno gospodarstvo, zlasti kar se tiče uporabe elektrike pri strojnem delu.

Gradbene hranilnice v Nemčiji. V zadnjih letih so se v Nemčiji zelo razširile takoimenovane gradbene hranilnice (Bausparkassen). Namen teh hranilnic, osnovanih v obliki zadrug, je pomagati članom pri gradnji lastnih stanovanjskih hiš. Način njihovega delovanja je obstojal v tem, da so morali člani vplačevati v hranilnico svoje prihranke, ki jih je potem uporabila kot posojilo članom za gradbo hiš. Bistvo tega načina je v tem, da člani eden drugemu pomagajo graditi hiše. Ko je zbranih dovolj sredstev dobi posojilo prvi, nato drugi itd. Posojila so običajno brezobrestna in seveda tudi člani ne prejemajo obresti za svoje pri-

hranke. Na prvi pogled izgleda cela zadeva zelo enostavna in kar priporočanja vredna. Vendar pa imajo stavbne hranilnice veliko napako in ta je v tem, ker ne nudijo članom nobene garancije, da bodo posojila res dobili. Za tiste, ki dobijo posojilo kot prvi, je stvar v redu, ostali pa ne vejo, koliko časa bodo morali nanj čakati, in če bodo sploh kdaj kaj dobili. Kajti to odvisi od tega, kako bodo člani v naprej vplačevali svoje prispevke in kako bodo dolžniki vračali. Poleg te pomanjkljivosti pa je prišla še druga stran. Stavbene hranilnice so postale špekulacijske ustanove, ki naj bi svojim članom uprav prinašale dobičke na škodo ostalih članov. Ker zadruge ne morejo zaslužiti na obrestih, so vpeljale razne upravne prispevke, ki so v mnogih slučajih znašali prav znatne vsote. Člani so sicer dobivali posojila brezobrestno, a morali so plačevati znatne upravne prispevke. Vsled nesolidne gospodarske organizacije stavbnih hranilnic in vsled špekulacijskih poslov, v katere so zašle, so bili med njimi polomi prav pogosti. Končno je bila država prisiljena, da poseže vmes in zaščiti člane teh zadrug pred oškodovanjem in izkoriščanjem. Bil je izdan poseben zakon o stavbnih hranilnicah, ki ureja njihovo poslovanje ter so hranilnice prišle pod posebno državno nadzorstvo. Celi vrsti hranilnic je bilo nadaljno delovanje prepovedano. Špekulacija z brezobrestnimi posojili bo na tem področju, če že ne čisto onemogočena pa vsaj toliko omejena in tako urejena, da članstvo zadrug ne bo oškodovano.

Iz gospodarstva.

Hranilne vloge pri regulativnih hranilnicah so znašale na koncu leta 1931 brez kapitaliziranih obresti 1.205 6 mil. Din. Koncem leta 1930 jih je bilo skupno s kapitaliziranimi obrestmi 1.182 1 mil. Din.

Opečni format. Ministrstvo za gradbe je predpisalo za opeko nov enoten format za celo državo, ki pa bo manjši kot dose-danji v naših krajih.

Promet Poštne hranilnice je lani znašal v celem letu 63 in pol milijarde Din v primeri s 65 in pol milijarde v letu 1930. Hranilne vloge so na koncu 1931 znašale 343 mil. (1930 210), vloge na čekovnih računih pa 800 (979) mil. Din.

Narodna banka je že objavila svojo bilanco za 1931. Čisti dobiček znaša za celo leto 96 mil. Din, leta 1930 pa je znašal 64 mil. Din. Dividenda ostane neizpremenjena kakor za 1930: 400 Din na delnico, katere nominale je sedaj 3.000 Din.

Nove trgovne in obrti v Sloveniji. Po podatkih ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je bilo lani ustanovljenih na njenem področju 1.090 novih trgovskih obratov, objavljenih pa je bilo 1.078. Sedaj je v celi Sloveniji 12.935 trgovskih obratov. Obrtnih obratov je bilo lani novih 2.276, objavljenih pa 1.775. Na koncu leta 1931 jih je bilo v naših krajih 32 903.

Novi bančni zakon na Čehoslovaškem. Čehoslovaškemu parlamentu je bil zadnje dni predložen načrt zakona o bankah. Zakon o bankah ima predvsem namen, da zaščiti vlagatelje pred zgubami, ki nastajajo vsled nesolidnega ali pa neprevidnega bančnega poslovanja. Zato določa, da člani upravnega sveta in višji uradniki jamčijo civilno in kazensko-pravno za svoje poslovanje. V slučaju, da banka ima zgubo, ki znaša 20 % glavnice, se lahko zahteva znižanje plač vodilnih uradnikov. Posebne določbe se tičejo bank, ki jih je država sanirala. K vsaki bodoči sanaciji bodo morali prispevati tudi delničarji, člani upravnega sveta in višji uradniki. Ti bodo morali vrniti vse tantijeme in renumeracije, ki so jih prejeli od trenutka, ko so se pri banki pojavile težave. Sanirana

banka ne bo smela izplačevati dividend, dokler ne bodo izgube poravnane. Penzijski fond za uradništvo, ki je mnogokrat prišel dose-daj vsled poloma banke v nevarnost, bo v bodoče pupilarno varno zavarovan.

Razno.

Legallizacija podpisov na zemljiško-knjižnih listinah. V § 38 zakona o zemljiških knjigah z dne 18. maja 1930 je določeno, da se sme v zemljiškoknjižnih stvareh manjše vrednosti nadomestiti sodno ali notarsko overilo podpisa na zasebni listini, ki je potrebno za vknjižbo, s sopodpisom dveh verodostojnih prič, če naj se izvrši vknjižba v območju okrožnega sodišča, v katerem je bila listina napravljena. Priči morata postaviti svojeručno svoj podpis (rod-binsko in rojstno ime), svoje zvanje ali opravilo, stanovališče, leto starosti in izjavo, da jima je osebno znan oni, čigar podpis potrjujeta za pristnega.

V zakonu pa ni bilo natančnejše povedano, kako se omejuje pojem „manjša vrednost“, t. j. ni bilo določeno, da katerega najvišjega zneska naj sega vrednost dotične stvari, če sme odpasti sodno ali notarsko overilo.

Ta pomanjkljivost je odpravljena z zakonom o izpremambi in dopolnitvi zakona o zemljiških knjigah z dne 19. novembra 1931 (78. kos Službenega lista od 9. dec. 1931). Po tej izpremambi odpade potreba, da bi se moral dati podpis sodno ali notarsko overiti, če znesek terjatve, ki naj se zavaruje z zastavno pravico, brez obresti in postranskih pristojbin ne presega vsote 5000 Din, ali če cena ali vrednost zemljišča ali pravice vobče ne znaša več kakor 1000 Din.

Zasebno overilo se lahko glasi tako-le: „Podpisani N. N., posestnik v . . . , h. št. . . , star 53 let, potrjujem, da je meni osebno

znani I. I., posestnik v . . . , to listino danes vpricho mene lastnoročno podpisal.“ Sledi datum in lastnoročni podpis priče. Na enak način potrdi pristnost podpisa tudi druga priča.

Kmetijske službe. Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino daje nasvete in navodila glede kmetijskih služb svojim članom. Večji posestniki in sorodni kmetijski obrati, ki potrebujejo nameščence kmetijske stroke, se lahko obrnejo na tajništvo omenjenega društva (kmetijski referent v Kranju). Društvo bo skušalo po svojih močeh pomagati tako enim kakor drugim, ako bo dovolj prijav z obeh strani.

Kubična računica za remeljne, žagalnice (deske), plohe, polmorale, morale, madrlerje, tavolette in testone. Sestavil Mirko Logar. 312 strani, cena 45 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Kako velikega pomena za naše kmetijsko in lesno gospodarstvo je te vrste pripomoček, pričajo vsakdanja povpraševanja po te vrste računici. Vsi trgovci, posebno pa kmetski gospodarji, bodo z veseljem segli po njej, saj si bodo prihranili na podlagi izračunanih tabel tako na času kakor na sigurnosti računa. Tabele vseh lesnih izdelkov so tako enostavno in pregledno sestavljene, da so vsa nadaljnja navodila odveč, prodajalcu ali kupcu je le treba, da pomnoži za določeno mero izkazano kubično vsebino s številom desk in plohov, ki jih prodaja ali kupuje, pa že ima kubično množino vsega blaga. Ker je knjižica res praktično sestavljena, jo toplo priporočamo vsem posestnikom gozdov in lesnim trgovcem.

Gospodarska zveza v Ljubljani notira naslednje cene: Tomaževa žlindra baza 18 % Din 94.—; rudninski superfosfat v vrečah po 50 kg à Din 90.— in po 100 kg à Din 90.—; kalijeva sol po 100 kg Din 170.—, kostni

superfosfat Din 118.—; apneni dušik v pločevinastih bobnih Din 215.—; kostna moka Din 95.—; mešano gnojilo „KAS“ Din 130.—; mavec (gips) Din 40.—; nitrofoskal v vrečah Din 144.—; cement dalmatinski Din 54.—; cement Trbovlje v papirnatih vrečah Din 60.—; klajno apno Din 275.—; lanene tropine Din 1 95; modra galica Din 6 50; žveplo Din 3 20. Pri vagonskem odjemu se cene za gnojila in cement znatno znižajo na franco vsaka postaja. Mlatilnice s tresali in reto Din 4.100.—; slamoreznice Din 1.700 do 2 000; čistilnik 10 sit Din 1.500; plugi Din 500 do Din 940; reporeznica M. R. Din 550; trijerji Din 2 000 do 3.500; mlatilnice na ročni pogon Din 2.200; robkači Din 900; sadni mlini Din 1.400 do Din 1.700; brzoparilniki Din 1.050 do Din 2.800; kosilni stroji Din 2.000; travniške brane z zvezdnatimi členki Din 900; travniške brane z jeklenimi špicami Din 800; patent motike „Rapp“ Din 70.—.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Selcih, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 6. marca 1932 ob 15. uri v prostoru hranilnice. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo računskih pregledovalcev. 3. predložitev in odobritev rač zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev računskih pregledovalcev. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Živinorejske zadruge za Selško dolino v Selcih, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 6. marca 1932 ob 7. uri v dvorani Krekovega doma v Selcih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 3. volitev načelstva. 4. slučajnosti in predavanje.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Sorici, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 ob 2. uri popoldne v Sp. Sorici šte. 2. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zad. občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobrenje račun. zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Rečici ob Savinji, r. z. z. o. z., se bo vršil 6. marca 1932 popoldne ob 3. uri v novem društvenem skladišču. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobrenje računskega zaključka za l. 1931. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Rupert v Slov. goricah, r. z. z. n. z., se bo vršil v soboto 19. marca 1932 ob 8. uri dopoldne. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika 1. občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 4. predlogi. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Rudniku, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 13. marca 1932 v župnišču v Rudniku ob pol 4. uri popoldne. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. odobritev račun.skega zaključka za l. 1931. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Spodnjem Logu, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 28. febr. 1932 ob pol 15. uri v uradnih prostorih v župnišču. Dnevni red: 1. čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo o izvršeni reviziji. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev račun.skega zaključka za l. 1931. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega združenja v Starem trgu pri Ložu, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo 28. februarja 1932 ob 7. uri zjutraj v dvorani Hranilnice in posojilnice v Starem trgu. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. poročilo o izvršeni reviziji. 4. potrjenje račun.skega zaključka za l. 1931. 5. volitev treh članov načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Škofji Loki, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 ob pol 11. uri dopoldne v hranilnični pisarni. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zad. občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun.skega zaključka za l. 1931. 4. dopolnilna volitev v načelstvo in nadzorstvo. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Šmartnem pri Litiji, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 21. februarja 1932 ob 3. uri popoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zad. občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje rač. zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Trbojah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 13. marca 1932 ob 9. uri dopoldne v župnišču v Trbojah. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev račun.skega zaklj. za l. 1931. 3. volitev nadzorstva. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Mizarske zadruge v Št. Vidu nad Ljubljano, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 28. februarja 1932 ob 9. uri dopoldne v zadrugi pisarni. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika občnega zbora za l. 1931. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila o zadnji reviziji. 4. odobritev rač. zaključka za l. 1931. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Sv. Vidu nad Cerknico, r. z. z. o. z., se bo vršil 20. marca 1932 ob 11. uri dopoldne pri sedežu v Rudolfovem. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev račun.skega zaključka za leto 1931. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Št. Vidu nad Ljubljano, r. z. z. o. z., se bo vršil 28. februarja 1932 ob 7. uri v Ljudskem domu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. čitanje revizijskega poročila. 7. ureditev članskih prispevkov. 8. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Voklem, r. z. z. o. z., se bo vršil 28. februarja 1932 ob 10. uri v šoli. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Vranskem, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 21. februarja 1932 ob 15. uri v urad. prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun.skega zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Ljudske gospodarske zadruge v Zagorju, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 21. februarja 1932 ob pol 3. uri popoldan v zadrugi pisarni. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje račun.skega zaključka za l. 1931. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Zagradcu, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 6. marca 1932 ob 15. uri v posojilnični sobi. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zad. občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Žičah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 ob 3. uri pop. v dvorani Kat. društvenega doma kot slavnostni občni zbor ob 25. letnici ustanovitve. Dnevni red: 1. slavnostni govor nadrevizorja g. Vlad. Pušenjaka. 2. odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. poročilo načelstva in nadzorstva. 5. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 6. volitev načelstva in nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Produktivne čevljarke zadruge v Žireh, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 28. februarja 1932 ob 10. uri dopoldne v zadrugi pisarni. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za l. 1931. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. sklepanje o razpustu zadruge. 5. volitev nadzorstva ali likvidatorjev. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Dobrničah, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 6. marca ob pol 3. uri v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje računov zaključka za l. 1931. 3. poročilo o izvršeni reviziji. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Dramljah, r. z. z. n. z., se bo vršil 28. februarja 1932 ob 9. uri dopoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobrenje računov zaključka za leto 1931. 4. volitev enega člana v nadzorstvo. 5. poročilo o izvršeni reviziji. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Dobu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 13. marca 1932 ob 3. uri pop. v Domu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobrenje bilance za l. 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Fari pri Kostelu, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo 6. marca 1932 dopoldne ob 15. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. odobritev računov zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Grizah, r. z. z. n. z., se bo vršil 28. februarja v uradnih prostorih posojilnice ob 8 uri zjutraj. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobrenje računov zaključka za l. 1931. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Horjulu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 pop. ob 3. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računov zaključka za l. 1931. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva za Hrastje in okolico v Hrastju pri Kranju, r. z. z. o. z., se bo vršil 28. februarja 1932 dopoldne ob pol 3. uri v Društveni dvorani. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računov zaključka za l. 1931. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske zadruga za Hrastje in okolico v Hrastju pri Kranju, r. z. z. o. z., se bo vršil 28. februarja 1932 dopoldne ob 4. uri v Društvenem domu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. odobritev računov zaključka za l. 1931. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Igu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 28. februarja 1932 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev računov zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. čitanje revizijskega poročila. 7. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice za Slovenjegraški okraj v Št. Ilju pod Turjakom, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 21. marca 1932 ob 2. uri pop. v prostorih posojilnice. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računov zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Jakobu ob Savi, r. z. z. n. z., se bo vršil 28. februarja 1932 ob 3. uri popoldne v hranilničnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje računov zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva za Št. Janž in okolico, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 3. aprila 1932 ob 8. uri v dvorani. Dnevni red: 1. odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računov zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Št. Janžu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 3. aprila 1932 ob pol 8. uri v dvorani. Dnevni red: 1. odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računov zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske zadruga v Št. Jerneju, r. z. z. o. z., se bo vršil 6. marca 1932 ob 8. uri v društveni dvorani. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva. 3. odobritev računov zaključka za l. 1931. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Ježici, r. z. z. n. z., se bo vršil 28. februarja 1932 ob pol 11. uri dopoldne v posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobrenje računov zaključka za l. 1931. 4. slučajnosti.

Glavna skupština Zadruga za štednjo i zajmove u Sv. Jurju u Trnju, r. z. s. n. j., će se održavati u prostorijama župskog ureda u Sv. Jurju u Trnju 28. februarja 1932 u 16 sati. Dnevni red: 1. izvještaj upravnog odbora. 2. izvještaj nadzornog odbora. 3. odobrenje računov zaključka za g. 1931. 4. izbor upravnog odbora. 5. izbor nadzornog odbora. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Komendi, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 ob 15. uri v hranilničnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. čitanje in odobrenje računov zaključka za l. 1931. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Križevcih, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 25. marca 1932 v uradnih prostorih hranilnice v Križevcih ob pol 11. uri. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. odobritev bilance za l. 1931. 6. raznoterosti.

Redni občni zbor Kmetijske okrajne zadruga v Kranju, r. z. z. o. z., se bo vršil v ponedeljek 29. februarja 1932 ob 10. uri dopoldne v dvorani Ljudskega doma v Kranju. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računov zaključka za l. 1931. 3. dopolnilne volitve načelstva. 4. volitve nadzorstva. 5. sprememba pravil. 6. revizijsko poročilo. 7. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Kresnicah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 ob 11. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. poročilo o izvršeni reviziji. 3. odobritev računov zaključka za l. 1931. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Koprivnici, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 13. marca 1932 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Okrajne posojilnice v Krškem, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 20. marca 1932 ob pol 11. uri popoldne v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zad. občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Št. Lambertu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 13. marca 1932 ob 3. uri pop. v župni pisarni. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, r. z. z. n. z., se bo vršil v torek dne 8. marca 1932 ob 2. uri pop. v združni pisarni. Dnevni red: 1. revizijsko poročilo. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev bilance za leto 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. predlogi. — Ako ta občni zbor ob navedenem času ne bi bil sklepčen, se bo vršil 29. marca 1932 drugi občni zbor ob isti uri, na istem mestu z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen neglede na število navzočih članov.

Redni občni Hranilnice in posojilnice v Leskovcu pri Krškem, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 ob 8. uri zjutraj v dvorani „Pod lipo“. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 5. sprememba pravil. 6. slučajnosti.

Občni zbor „Lastnega doma“ v Ljubljani, r. z. z. o. z., se bo vršil 14. marca 1932 ob 17. uri v prostorih Prosvetne zveze. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Gradbene zadrage „Martuljek“ v Ljubljani, r. z. z. o. z., se bo vršil 24. februarja 1932 ob 1. uri popoldne v semenišču. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje račun. zaključka za l. 1931. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Ljudske posojilnice v Logatcu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 13. marca 1932 ob 3. uri pop. v župnišču v Gorenjem Logatcu. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega gospodarskega društva v Logatcu, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 24. februarja 1932 ob 6. uri popoldne v zadruginih prostorih. Dnevni red: 1. prememba pravil. 2. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Loškem potoku, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 19. marca 1932 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih na Hribu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje račun. zaključka za l. 1931. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. poročilo o izvršeni reviziji. 6. slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice v Makolah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 24. februarja 1932 ob 9. uri popoldne v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. potrjenje račun. zaključek za l. 1931. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Moravčah, r. z. z. n. z., se bo vršil 28. februarja ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih v kaplaniji v Moravčah. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Št. Pavlu pri Preboldu, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 28. februarja 1932 ob 3. uri popoldne v posojilniškem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Strojne zadruge za Pevno in okolico, r. z. z. o. z., se bo vršil 28. februarja 1932 ob 2. uri popoldne pri načelniku. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Podkorenu, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 4. aprila 1932 ob 2. uri popoldne v združni hiši. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za leto 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. volitev razsodišča. 7. oddaja prostorov v najem. 8. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Rakitni, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo 28. februarja 1932 ob 3. uri popoldne v župni pisarni. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 4. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Radovljici, r. z. z. o. z., se bo vršil 28. februarja 1932 ob pol 8. uri v združnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zad. občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. čitanje revizijskega poročila. 7. sprememba pravil. 8. slučajnosti.

Redni občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Rečici ob Savinji, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. marca 1932 ob 4. uri popoldne v novem skladišču Kmetijskega društva. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zad. občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmečke nabavljalne in prodajne zadruge v Ribnici z okolico, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo 28. februarja 1932 ob pol 8. uri v prostorih Hranilnice in posojilnice v Ribnici. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. poročilo o reviziji zadruge v l. 1931. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 4. posvetovanje o razširjenju združnega obrata. 5. premena pravil § 19, razširjenje načelstva. 6. nadomestna volitev načelstva. 7. volitev nadzorstva. 8. slučajnosti.